

Oslo 15.4.26

Høringssvar – NOU 2026:1 En bærekraftig kommunesektor fra Den norske jordmorforening

Den norske jordmorforening takker for muligheten til å gi innspill til NOU 2026:1 *En bærekraftig kommunesektor*. Vi anerkjenner kommunekommisjonens grundige arbeid med å belyse de betydelige utfordringene kommunesektoren står overfor, herunder demografiske endringer, økende kompleksitet i tjenestene og pressede økonomiske rammer.

Vi vil fremheve følgende innspill:

- Vi støtter ikke avvikling av lovfestede kompetansekrav da vi mener de er avgjørende for kvalitet, pasientsikkerhet og likeverdige tjenester.
- Fjerning av krav vil kunne gi større geografiske forskjeller og mer økonomisk styrte tjenester.
- Vi støtter ikke å innlemme alle øremerkede tilskudd i rammetilskuddet, da dette kan svekke helsestasjon- og jordmortjenester.
- Rekrutteringsutfordringer må løses med styrking av kompetanse og fagmiljøer, ikke lavere krav.

Utdypende kommentarer til kommisjonen foreslåtte tiltak:

Avvikling av kompetansekrav i helse- og omsorgstjenesten:

Den norske jordmorforening støtter ikke forslaget om å fjerne de lovfestede kompetansekravene i helse- og omsorgstjenesten. Kravet om at kommunene skal ha tilgang til jordmor er en grunnleggende forutsetning for forsvarlige tjenester til gravide, fødende, barselkvinner og nyfødte. Å fjerne dette kravet vil være et steg i feil retning. I en presset kommuneøkonomi er det en reell risiko for at jordmortjenesten blir en salderingspost, særlig der beslutningstakere ikke har tilstrekkelig innsikt i jordmorfagets innhold og betydning.

Jordmødre har en særskilt kompetanse som ikke kan erstattes av andre yrkesgrupper uten at kvalitet og pasientsikkerhet svekkes. Oppfølging i svangerskap, identifisering av risikotilstander, etterkontroller, ammeveiledning, psykososial oppfølging i barseltid, hjemmebesøk og foreldreforberedende arbeid er kjerneoppgaver som krever spesialisert kompetanse. Å åpne for at disse oppgavene kan ivaretas av «annen relevant kompetanse» innebærer en utydeliggjøring av ansvar og en reell risiko for lavere faglig kvalitet.

Kommisjonens forslag om å fjerne lovpålagt kompetansekrav og øke fleksibiliteten i personellbruk kan i praksis føre til mer profesjonsnøytrale tjenester. Når reguleringen i større grad baseres på generelle forsvarlighetskrav, gir dette ikke tilstrekkelig trygghet for at kvinner og familier får nødvendig oppfølging. Det er uklart hvilke kriterier som skal legges til grunn for hva som anses som forsvarlig, og hvem som skal vurdere dette i praksis. Forslaget fremstår også som lite i tråd med den økte oppmerksomheten rundt barselomsorg de senere årene. Kvinner skrives tidligere ut fra sykehus, og kommunene har fått et større ansvar for oppfølging i en sårbar fase, både fysisk og psykisk. Dette tilsier behov for styrket jordmortjeneste, ikke svekkede krav.

Lovfestede kompetansekrav er et viktig virkemiddel for å sikre likeverdige tjenester i hele landet. Uten slike krav vil tilbudet i større grad avhenge av kommunens økonomi og prioriteringer, noe som kan føre til økte geografiske forskjeller i tilbudet til gravide og barselkvinner.

Innlemme, slå sammen og forenkle øremerkede tilskudd

Den norske jordmorforening støtter ikke forslaget om å innlemme alle øremerkede tilskudd i rammetilskuddet. Øremerkede midler er avgjørende for å sikre oppbygging og opprettholdelse av helsestasjon- og jordmortjenester, særlig i økonomisk pressede kommuner. Uten slike virkemidler er det stor risiko for at forebyggende tjenester nedprioriteres.

Investering i jordmor- og helsestasjonstjeneste for barn og familier i de første tusen dagene er blant de mest effektive tiltakene for å fremme helse, likestilling og samfunnsøkonomisk bærekraft. Disse tjenestene tilbyr helsetjenester på lavest mulig nivå. Det er avgjørende at disse tjenestene styrkes, ikke svekkes, som vi er redd kan skje uten definerte tilskuddsordninger. Vi mener øremerking og tydelig prioritering er nødvendig for å realisere regjeringens mål om gode, likeverdige oppvekstvilkår og for å utløse potensialet i tidlig innsats.

Utfordringene i tjenestene må møtes med tiltak som styrker kompetanse, rekruttering og fagmiljøer, ikke ved å redusere lovpålagte krav til kompetanse eller svekke finansieringen. Den norske jordmorforening mener derfor at kompetansekravene må opprettholdes, og at øremerkede tilskudd fortsatt er nødvendige for å sikre kvalitet, pasientsikkerhet og likeverdige tjenester til kvinner, barn og familier i hele landet.

Lena Henriksen,
politisk leder